

Fartygssäkerhetslag (2003:364)

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 §

[2701] Denna lag gäller alla fartyg som används till sjöfart inom Sveriges sjöterritorium samt svenska fartyg som används till sjöfart utanför sjöterritoriet. Lagen gäller även svenska rederier samt sådana utländska rederier som bedriver sjöfart med svenskt fartyg eller använder annat fartyg till sjöfart inom Sveriges sjöterritorium, om inte annat anges. Lagen ska dock inte tillämpas i den mån det är särskilt föreskrivet eller följer av allmänt erkända folkrättsliga grundsatser.

Lagen gäller örlogsfartyg endast i den mån regeringen föreskriver det.

I de delar bestämmelserna i 1 kap. 4 §, 2 kap. 9 §, 10 § första stycket andra meningen och 10 § andra stycket, 5 kap. 5–7 och 16 §§ samt 7 kap. 2 § avser rederiers och fartygs säkerhetsorganisation gäller bestämmelserna inte de rederier och fartyg som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 336/2006 av den 15 februari 2006 om genomförande av Internationella säkerhetsorganisationskoden i gemenskapen och upphävande av rådets förordning (EG) nr 3051/95. *Lag (2009:59)*.

Anm. Sveriges sjöterritorium, se [1751] o.f.

Definitioner

Besättning och redare

2 §

Certifikat och dokument

4 §

[2702] I denna lag avses med

1. fartcertifikat: ett bevis om att ett fartyg vid tillsyn har befunnits sjövärdigt,
2. passagerarfartygscertifikat: ett bevis om att ett fartyg vid tillsyn har befunnits lämpligt att transportera passagerare och om det högsta antal passagerare som fartyget får medföra,
3. fribordscertifikat: ett bevis om att ett fartygs fribord har fastställts efter tillsyn och att fribordsmärken har satts fast på fartygets sidor på ett riktigt och varaktigt sätt,
4. certifikat om godkänd säkerhetsorganisation: ett bevis om att fartygets säkerhetsorganisation vid tillsyn har visat sig överensstämma med rederiets godkända säkerhetsorganisation,
5. dokument om godkänd säkerhetsorganisation: ett bevis om att rederiets säkerhetsorganisation har godkänts vid en rederikontroll enligt 5 kap. 16 §,
6. sjöarbetscertifikat: ett bevis om att fartyget vid tidpunkten för certifikatets utfärdande har uppfyllt de krav på arbets- och levnadsförhållanden som följer av denna lag, sjömanslagen (1973:282), mönstringslagen (1983:929), lagen (1998:958) om vilotid för sjömän och av föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa lagar,
7. försäkran om överensstämmelse med sjöarbetskonventionen: ett dokument som visar vilka förhållanden på ett fartyg som enligt 2006 års sjöarbetskonvention ska bli föremål för tillsyn, vilka föreskrifter som tillämpas och en förklaring av redaren om vad denne gjort för att uppfylla föreskrivna krav, och

8. certifikat om utbildning av sjöpersonal: ett bevis om att en person har uppfyllt föreskrivna krav för viss funktion eller viss befattning ombord på fartyg. *Lag (2013:127)*.

Erkänd organisation och erkänt klassificeringssällskap

Anm. Rubriken har fått sin nuvarande lydelse enligt lag (2013:986).

5 §

---

2 kap. Allmänna krav på fartyg och deras bemanning samt på rederiverksamhet

Sjövärdighet

1 §

Certifikat

3 §

[2703] Ett fartyg ska ha de certifikat som anges i denna lag eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Ett certifikat ska visa att fartyget vid en besiktning för utfärdande av certifikatet motsvarade föreskrivna krav. Certifikatet får innehålla särskilda villkor.

Brister som till antal och omfattning är begränsade och inte påverkar fartygets sjövärdighet, ska inte utgöra hinder för att utfärda ett fartcertifikat eller ett nationellt passagerarfartygscertifikat. Om ett certifikat utfärdas i ett sådant fall, ska fartygets ägare eller redare föreläggas att inom viss tid avhjälpa bristerna.

Certifikat utfärdas av Transportstyrelsen eller den myndighet som regeringen annars bestämmer.

Transportstyrelsen ska förklara ett certifikat ogiltigt om

1. förhållandena inte motsvarar föreskrivna krav och bristerna, trots föreläggande, inte har avhjulpts, eller
2. fartyget inte undergår föreskriven tillsyn. *Lag (2017:306)*.

Bemanning

4 §

---

3 kap. Särskilda krav för användning av vissa fartyg

Fartcertifikat

1 §

Fribord

4 §

[2704] För ett fartyg som har ett skrov med en största längd av minst 15 meter och som är ett fiskefartyg eller befordrar passagerare eller gods ska Transportstyrelsen fastställa fartygets minsta tillåtna fribord. Detta gäller dock inte fritidsfartyg. *Lag (2017:306)*.

5 §

[2705] Varje fartyg för vilket minsta tillåtna fribord har fastställts skall på vardera sidan ha fribordsmärken som visar minsta tillåtna fribord.

6 §

[2706] Ett fartyg får inte lastas djupare än fribordsmärkena anger.

7 §

[2707] Ett fartyg som ska ha fribordsmärken enligt 5 § ska också ha ett fribordscertifikat. Fartyg som har ett gemenskapscertifikat för inlandssjöfart enligt 1 a § behöver inte ha något fribordscertifikat. *Lag (2013:986)*.

8 §

[2708] Bestämmelserna i 4–7 §§ gäller utländska fartyg endast i den mån regeringen föreskriver det.

För ett utländskt fartyg får en annan handling som anger fartygets minsta tillåtna fribord godtas som fribordscertifikat.

Dokument och certifikat om godkänd säkerhetsorganisation**9 §**
-----**5 kap. Tillsyn**
-----**Inspektion****8 §**
-----**9 §**

[2709] Tillsyn av utländska fartyg sker genom inspektion. När det gäller förhållanden som omfattas av certifikat, ska inspektionen begränsas till granskning av fartygets certifikat eller motsvarande handlingar enligt 7 kap. 3 §, om det inte finns grundad anledning att anta att fartyget, dess utrustning eller säkerhetsorganisation avviker från uppgifterna i certifikaten eller handlingarna i något väsentligt avseende. Denna begränsning gäller inte om föreskrifter har meddelats med stöd av 7 kap. 6 § 2.

På framställning av en myndighet i en främmande stat får Transportstyrelsen utan hinder av första stycket besluta om en annan tillsynsförrättning än inspektion för ett fartyg som hör hemma i den främmande staten och, om det behövs, utfärda ett certifikat eller en annan handling som avses i denna lag eller i föreskrifter som har utfärdats med stöd av lagen.

Ett fartyg som ägs eller brukas av en annan stat får inte inspekteras när fartyget används uteslutande för statsändamål. *Lag (2010:1360)*.

10 §

[2710] När det vid en inspektion undersöks om lagen (1998:958) om vilotid för sjömän efterlevs ombord på ett utländskt fartyg, skall tillsynsmyndigheten

inledningsvis kontrollera att det finns en arbetsordning och att anteckningar om arbetstid förs i enlighet med vad som följer av den lagen.

Om klagomål har mottagits eller om det på grund av iakttagelser ombord finns anledning att misstänka att de anställda ombord på ett utländskt fartyg är utmattade, skall tillsynsmyndigheten kontrollera om bestämmelserna i lagen om vilotid för sjömän har efterlevts. Myndigheten kan vid denna kontroll även beakta andra anteckningar om fartygets drift.

Värdstatskontroll

11 §

[2711] Bestämmelserna i 12–15 §§ gäller ro-ro-passagerarfartyg och höghastighetspassagerarfartyg som används eller skall användas i reguljär trafik där fartyget anlöper eller avgår från en svensk hamn på internationella resor, eller på inrikes resor inom de fartområden som regeringen bestämmer.

12 §

[2712] Innan ett fartyg som avses i 11 § tas i bruk i reguljär trafik skall tillsynsmyndigheten göra

1. en inledande kontroll av fartyget och av det företag som avser att använda fartyget i reguljär trafik (rederiet), och
2. en inledande besiktning av fartyget.

En inledande kontroll och besiktning skall också göras när ett fartyg tas i bruk i annan reguljär trafik än tidigare, om det inte med hänsyn till omständigheterna är onödigt.

Den inledande besiktningen skall göras inom en månad från det att tillsynsmyndigheten har mottagit det underlag som behövs för den inledande kontrollen.

13 §

[2713] Fartyg som avses i 11 § skall besiktigas enligt en uppgjord plan, varvid tillsynsmyndigheten en gång inom varje tolv månadersperiod skall göra dels en särskild besiktning, dels en besiktning under en reguljär resa.

Ett sådant fartyg skall dessutom besiktigas särskilt

1. när det i något väsentligt avseende har reparerats, byggts om eller förändrats,
2. när det byter flagg, när det förs över till en ny klass eller när rederiets ledning ändras på sådant sätt som kan antas inverka på fartygets säkra drift.

En särskild besiktning enligt andra stycket 2 behöver inte göras om det med hänsyn till omständigheterna är onödigt.

14 §

[2714] Tillsynsmyndigheten får avstå från en tillsynsförrättning som avses i 12 eller 13 §, om motsvarande förrättning har utförts av en behörig myndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och den reguljära trafiken omfattar en hamn i den staten.

15 §

[2715] Om ett ersättningsfartyg på grund av oförutsedda omständigheter snabbt måste sättas in i sådan trafik som avses i 11 § för att kontinuiteten skall kunna upprätthållas, får tillsynsmyndigheten tillåta att fartyget används även om det inte har kontrollerats

eller besiktigats enligt 12 §, under förutsättning att fartyget kan antas uppfylla kraven för säker drift.

Tillsynsmyndigheten skall inom en månad från det att tillåtelse givits utföra den inledande kontrollen av fartyget och rederiet samt den inledande besiktningen av fartyget.

Rederikontroll

16 §

Verkställande av tillsynsförrättningar

17 §

[2716] Den som verkställer en tillsynsförrättning enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt förordning (EG) nr 336/2006 eller biträder vid en sådan förrättning har rätt att få tillträde till fartyget och att göra de undersökningar och ta de prov där som han eller hon behöver samt ta del av de handlingar om fartyget som finns ombord. För uttagna prov lämnas inte någon ersättning.

Vid förrättningarna ska det om möjligt undvikas att fartyget fördröjs eller att någon annan olägenhet uppkommer. *Lag (2009:59)*.

18 §

[2717] Polismyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och miljö- och hälsoskyddsnämnder är skyldiga att biträda tillsynsmyndigheterna och lämna de upplysningar som dessa myndigheter behöver för att utöva tillsyn enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt förordning (EG) nr 336/2006. *Lag (2014:733)*.

19 §

-----

6 kap. Inskränkningar i rätten att använda fartyg

Förbud mot resa

1 §

[2718] Ett fartygs resa får förbjudas, om det finns skälig anledning att anta att

1. fartyget inte är sjövärdigt för en resa i den avsedda farten eller zonen,
2. fartyget i något väsentligt avseende har brister i skyddet mot ohälsa, olycksfall eller otrygghet i fråga om arbets- och levnadsförhållanden,
3. fartyget inte är lastat eller barlastat på ett betryggande sätt,
4. fartyget medför fler passagerare än det högsta tillåtna antalet,
5. fartyget inte är bemannat på ett betryggande sätt för den avsedda resan,
6. rederiet eller fartyget inte uppfyller kraven på säkerhetsorganisation enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt förordning (EG) nr 336/2006,

7 bestämmelserna i lagen (1998:958) om vilotid för sjömän eller lagen (2016:960) om arbetstid vid inlandssjöfart inte följs och detta innebär en uppenbar fara för sjömännens eller arbetstagarnas hälsa och säkerhet,

8. väder- eller sjöförhållandena är så ogynnsamma att resan skulle innebära allvarliga risker för människor eller miljön,

9. fartyget inte uppfyller föreskrivna krav på märkning med IMO-identifikationsnummer, eller

10. fartyget inte uppfyller föreskrivna krav på sådana handlingar med fartygshistorik som ska finnas ombord på fartyget.

Om det är fråga endast om brister i anordningar för arbetet eller i arbetsredskap får i stället användningen av anordningarna eller redskapen förbjudas tills rättelse har skett.

Likaså får, i stället för förbud enligt första stycket, användningen av en viss lokal, arbetsprocess eller arbetsmetod eller av ett visst ämne förbjudas tills rättelse har skett om det finns skälig anledning att anta att användningen innebär risk för ohälsa eller olycksfall. *Lag (2016:963)*.

2 §

[2719] Ett fartygs resa får förbjudas om fartyget inte hålls tillgängligt för tillsynsförrättning. Ett fartygs resa får också förbjudas om det ombord saknar

1. ett certifikat eller någon annan handling som det ska ha enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. 3 §,

2. ett bevis som det ska ha enligt 7 kap. 3 § sjölagen (1994:1009),

3. ett certifikat som det ska ha enligt artikel 4a.5 eller 4a.15 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 392/2009 av den 23 april 2009 om transportörens skadeståndsansvar i samband med olyckor vid passagerarbefordran till sjöss, i den ursprungliga lydelsen,

4. ett certifikat som det ska ha enligt artikel 4a.5 eller 4a.15 i 2002 års Atenkonvention om befordran till sjöss av passagerare och deras resgods, eller

5. ett bevis som det ska ha enligt 15 kap. 32 § andra stycket sjölagen.

Om det saknade certifikatet enligt första stycket 1 är av sådant slag som avses i 3 § första stycket 2, gäller i stället vad som anges i den paragrafen.

Vid en transport med ett utländskt fartyg gäller första stycket 3–5 endast om fartyget anlöper eller lämnar en svensk hamn. *Lag (2017:306)*.

3 §

[2720] Ett fartygs resa ska förbjudas om

1. dess rederi saknar ett dokument om godkänd säkerhetsorganisation som det ska ha enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,

2. fartyget ombord saknar ett sådant certifikat om godkänd säkerhetsorganisation eller en sådan kopia av rederiets dokument om godkänd säkerhetsorganisation som det ska ha enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,

3. om någon sådan brist som anges i 1 § medför omedelbar fara för liv, fartyget, dess besättning eller passagerare och sådana åtgärder som avses i 1 § andra eller tredje styckena inte är tillräckliga för att undanröja faran, eller

4. fartyget inte är utrustat med ett sådant fungerande färdskrivarsystem som det ska vara utrustat med enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. 2 § 1.

Ett förbud enligt första stycket 1–3 får upphävas om det behövs för att förhindra överbeläggning av inspektionshamnen. Om ett förbud upphävs på denna grund gäller vad som sägs i föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. 7 §.

Om bristen enligt första stycket 4 inte kan åtgärdas enkelt i inspektionshamnen, får tillsynsmyndigheten tillåta att fartyget fortsätter till närmaste lämpliga hamn för åtgärdande av bristen, eller utfärda föreläggande att bristen ska vara åtgärdad inom högst 30 dagar. *Lag (2017:306)*.

4 §

[2721] Om 3 § andra eller tredje stycket inte tillämpas skall ett förbud att resa gälla till dess rättelse har skett och betalning har erlagts eller säkerhet ställts för de kostnader för tillsynsförrättningen eller kvarhållandet som enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall betalas av redaren eller fartygsägaren.

Förbud för hamnar att ta emot fartyg

5 §

[2722] Om ett fartyg har förbjudits att anlöpa svensk hamn enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. 7 §, får svenska hamnar förbjudas att ta emot fartyget.

Förbud mot användning i reguljär trafik

6 §

[2723] Ett fartyg som avses i 5 kap. 11 § skall förbjudas att användas i reguljär trafik, om

1. rederiet vid en inledande kontroll enligt 5 kap. 12 § inte har visat att kraven för sådan trafik är uppfyllda, eller
2. flaggstaten, utan att först ha samrått med Transportstyrelsen, har utfärdat
  - a) dispencertifikat enligt regel I B/12 (a) (vi) i 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (SOLAS 1974), eller
  - b) trafiktillstånd för höghastighetsfartyg enligt punkt 1.9.3 i Internationella sjöfartsorganisationens (IMO:s) sjösäkerhetskommittés resolution MSC 36(63) (1994 års Internationella säkerhetskod för höghastighetsfartyg) eller enligt punkt 1.9.3 i IMO:s sjösäkerhetskommittés resolution MSC 97(73) (2000 års Internationella säkerhetskod för höghastighetsfartyg). *Lag (2008:1378)*.

Beslutande myndighet

7 §

[2724] Ett beslut enligt 1–6 §§ meddelas av Transportstyrelsen eller av annan myndighet som regeringen föreskriver.

Beslutet skall innehålla uppgifter om skälen för förbudet och om de åtgärder som skall vidtas för rättelse. *Lag (2008:1378)*.

8 §

[2725] Om en sådan inledande kontroll eller inledande besiktning, som skall ske innan ett fartyg som avses i 5 kap. 11 § sätts i trafik, föranleder ett förbud mot resa enligt 1, 2 eller 3 § eller ett förbud mot användning i reguljär trafik enligt 6 §, skall ett sådant beslut fattas inom en månad från den inledande besiktningen.

9 §

[2726] Den myndighet som har förbjudit ett fartygs resa eller förbjudit ett fartyg att anlöpa svensk hamn ska, om fartyget befinner sig inom Sveriges sjöterritorium, genast anmäla beslutet till Polismyndigheten, Tullverket, Sjöfartsverket, Kustbevakningen

och berörda hamnar. Polismyndigheten och Kustbevakningen ska, om det behövs, vidta åtgärder för att förhindra överträdelse av förbudet. Sjöfartsverket ska ställa in de förrättningar för fartygets resa som ankommer på verket.

Om fartyget står under tullkontroll, får Tullverket inte tillåta det att avgå. Tullverket får också tillfälligt ta hand om fartygets nationalitetshandling, när det behövs för att hindra fartygets avgång.

Om förbudet gäller ett svenskt fartyg som befinner sig utomlands, är befälhavaren skyldig att på begäran av en svensk utlandsmyndighet lämna fartygets nationalitetshandling till myndigheten. *Lag (2014:733)*.

10 §

[2727] För att säkerställa ett förbud enligt 1 § andra eller tredje stycket får den myndighet som meddelar beslutet även besluta om försegling eller annan avstängning av anordningar eller utrymmen som är bristfälliga. Ett sådant beslut verkställs av myndigheten.

Föreläggande

11 §

---

7 kap. Bemyndiganden

Fartområden och zoner

Anm. Rubriken har fått sin nuvarande lydelse enligt lag (2013:986).

1 §

Certifikat och dokument m.m.

Anm. Rubriken har fått sin nuvarande lydelse enligt lag (2005:855).

3 §

[2728] Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att

1. fartyg, utöver certifikat som anges i denna lag, ska ha certifikat eller intyg om något visst förhållande som regleras i denna lag eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,

2. utländska fartyg vid sjöfart inom Sveriges sjöterritorium ska ha certifikat utfärdade av behörig utländsk myndighet eller motsvarande handlingar,

3. utländska rederier, som bedriver sjöfart med svenskt fartyg eller använder annat fartyg till sjöfart inom Sveriges sjöterritorium, ska ha ett dokument om godkänd säkerhetsorganisation utfärdat av en behörig utländsk myndighet eller en motsvarande handling, samt

4. andra fartyg än de som anges i 3 kap. 9 § får användas till sjöfart endast om rederiet har ett dokument om godkänd säkerhetsorganisation och fartyget är försett med ett certifikat om godkänd säkerhetsorganisation.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om märkning av fartyg med IMO-identifikationsnummer och om sådana handlingar med fartygshistorik som ska finnas ombord på fartyg. *Lag (2009:59)*.

3 a §

[2728 A] Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att utfärda certifikat om utbildning av sjöpersonal.

Ett beslut om överlämnande enligt första stycket får återkallas, om:

1. utfärdaren utfärdar certifikat i strid med gällande föreskrifter eller på annat sätt visar sig olämplig att fullgöra uppgiften, eller
2. de förutsättningar som gällde när beslutet meddelades i något väsentligt avseende inte längre föreligger. *Lag (2013:127)*.

Bemanning**4 §**

[2729] 1. Denna lag träder i kraft den 21 juli 2003, då fartygssäkerhetslagen (1988:49) skall upphöra att gälla.

2. Punkten har upphört att gälla enligt lag (2009:59).

3. Om ett fartyg enligt en bestämmelse i denna lag skall ha ett certifikat som tidigare inte har krävts, skall certifikatet vara utfärdat senast den 21 juli 2008.

4. För skada som inträffat före ikraftträdandet av denna lag är fartygssäkerhetslagen (1988:49) tillämplig.

5. En föreskrift som har meddelats med stöd av fartygssäkerhetslagen (1988:49) och som gäller vid ikraftträdandet av denna lag skall fortfarande gälla och vid tillämpningen anses ha meddelats med stöd av denna lag.

6. Om det i en lag eller i en annan författning hänvisas till en föreskrift som har ersatts genom en föreskrift i denna lag, tillämpas i stället den nya föreskriften.

7. Om begreppet maskinchef förekommer i en lag eller i en annan författning skall med det begreppet avses teknisk chef enligt denna lag.